

เพียรทอง มุลเทพ. 2552. การดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยเบาหวาน ชนิดที่ 2 ที่มารับ
บริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธรรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.วิทัศน์ จันทรโพธิ์ศรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดูแลสุขภาพช่องปาก และศึกษาปัจจัยนำ
ปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม ที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยเบาหวาน ที่มารับบริการที่
ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เก็บข้อมูลในผู้ป่วยเบาหวาน
จำนวน 146 ราย โดยการสัมภาษณ์ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2551- มกราคม 2552 วิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สองตัวแปร (Bivariate Relationship) และ
การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 71.92) อายุเฉลี่ย 59.15 ปี
(ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.45) สถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 84.93) จบการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 93.15) ระยะเวลาป่วยเป็นโรคเบาหวานเฉลี่ย 6.77 ปี (ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.05) ปัจจัยนำด้านความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วย
เบาหวานอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 71.92) โดยผู้ป่วยไม่มีความรู้เกี่ยวกับการตรวจสุขภาพช่องปาก
โดยทันตบุคลากร (ตอบถูกร้อยละ 6.85) การรับรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วย
เบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 54.78) โดยรับรู้ว่าผู้ป่วยเบาหวานควรแปรงฟันทุกวัน
ผู้ป่วยสามารถตรวจสุขภาพช่องปากด้วยตนเองได้ (ร้อยละ 99.32) ปัจจัยเอื้อด้านทักษะการทำ
ความสะอาดช่องปากส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง(ร้อยละ 93.15) ทั้งทักษะการแปรงฟัน การใช้ไหมขัด
ฟัน และการใช้ไม้จิ้มฟัน ปัจจัยเสริมด้านการได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน บุคคลในครอบครัว
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุข อยู่ในระดับปานกลาง(ร้อยละ 45.89) ส่วนการ
ดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยเบาหวาน อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 74.66) โดยที่ปฏิบัติเป็น
ประจำคือ แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 67.81) ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพ
ช่องปาก ของผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการ ที่ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัด
ขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่อาชีพ (x_1) สถานภาพ
สมรส (x_2) จำนวนอุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปาก(x_3) และค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์ในการทำ
ความสะอาดช่องปาก(x_4) โดยมีสมการทำนายการดูแลสุขภาพช่องปากของผู้ป่วยเบาหวานในรูป
คะแนนดิบคือ $Y = 16.136 + (-1.635)x_1 + 0.570x_2 + (0.0007)x_3 + 0.849x_4$

PEANTONG MOONTEP. 2009. *Oral Hygiene Care of Type 2 Diabetes Mellitus Patients in Samran Primary Care Unit Maung District Khon Kaen Province.*

Master of Public Health Thesis, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Withas Chanposri

ABSTRACT

The objective of this research were to study factors in effect to oral hygiene care of type 2 diabetes mellitus patients in Samran primary care unit maung district Khonkaen province. Selected data in 146 diabetes mellitus patients by interview between December 2008 to January 2009. Data was analyzed by bivariate Relationship and stepwise multiple Regression analysis.

The resulted revealed that almost woman diabetes mellitus patients(71.92 percent). Age average 59.15 years old. Time for diabetes mellitus patients average 6.77 years. Predisposing factors about knowledge on oral hygiene care of diabetes mellitus patient was at less level (71.92). Perception on oral hygiene care was at medium level (54.78). Enabling factors about skill on oral hygiene care was incorrect (93.15). Reinforcing factors about social support was at medium level (45.89). Practice on oral hygiene care on diabetes mellitus was at medium level (74.66). The relationship between Predisposing factors, Enabling factors, Reinforcing factors and practice on oral hygiene care that marital status, knowledge, perception and instrument for oral hygiene care was relationship and significant.

There were 4 factors were statistically significant affected to oral hygiene care of type 2 diabetes mellitus patients. These factors were occupation (x_1) marital status (x_2) instruments for oral hygiene care (x_3) and cost about instruments for oral hygiene care (x_4). The predicting equation of these factors was $Y = 16.136 + (-1.635)x_1 + 0.570x_2 + (0.0007)x_3 + 0.849x_4$.